

БЪЛГАРСКИ ВЕСТНИК

Издание на Българското републиканско самоуправление

брой 5, година V, 21 май 1999 г. Будапеща, Унгария

Редакционна бележка

Взаимодействието между различните български институции в Унгария става все по-добро. Резултат на него е и информацията от България, която получаваме за нашия вестник направо от бюлетините на Българската телеграфна агенция, чрез любезното съдействие на Българското посолство в Будапеща, по интернет. Така ние имаме постоянна информация за България, следим новините и се опитваме да запознаем нашите читатели с най-актуалните от тях. Резултат от доброто сътрудничество бе и честването на деня на българската култура и просвета и славянската писменост, когато в програмата за празника се включиха гостите на Българския културен институт - солистът на Русенската опера Венцислав Воденичаров и актьорът Марян Савов. Все по-добро е и взаимодействието с Българското училище: то редовно взема участие в различните празненства.

А за сътрудничеството между Българското републиканско самоуправление, Столичното българско самоуправление, Дружеството на българите в Унгария, Църковното настоятелство, Младежкото дружество и другите самоуправления наистина няма нужда отново да пишем: то е на лице във всички прояви, които се организират за българската общност в Унгария. Всичко това е благодарение на добрите контакти между ръководителите на нашите институции и единството на целите: запазване на националната идентичност и самосъзнание на българската общност в Унгария.

Александър Марков

„ДЕНЯТ НА БУКВИТЕ“

РАЗДВИЖИ БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

Празникът на българската култура и славянската писменост е любим празник на българите в Унгария. За това говори и факта, че честванията от година на година стават на все повече места. Преди години се честваше само в Будапеща, после и в Залавар, след създаването на местните самоуправления се включиха Мишколц и Пейч, а тази година празникът на Св. Кирил и Методий бе отбелязан и в два будапещенски района, а в момента, когато „Български вестник“ е в печатна обработка - и в Дебрецен. На страница 2 ви предлагаме репортажи и снимки от тези чествания.

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛЕН ЮБИЛЕЙ НА УНГАРСКАТА СЛАВИСТИКА

Както „Български вестник“ писа в миналия брой, на 11 и 12 май в тържествената аула на Юридическия факултет на Будапещенския университет „Ейотвош Лорант“ се проведе научна конференция по повод 150 години от създаването на Катедрата по славистика. Конференцията бе открита от ректора на Университета проф. д-р Миклош Сабо. Организирането на конференцията бе подкрепено финансово и от Българското републиканско самоуправление.

На страница 2

Будапеща

Неочаквани технически трудности срещнаха организаторите - Българското републиканско самоуправление и Дружеството на Българите в Унгария на хълма „Сечени“ в Буда. Оказа се, че там е започнал ремонт на санитарните помещения и няма вода, което направи невъзможно традиционното честване на хълма, на открито. Но колкото и да се бояхме всички ние, че в Българския културен дом на улица „Вагохид“ ще дойдат малко хора, честването стана неочаквано добро. На 23 май, след тържествения молебен за Светите Братя, отслужен от Негово Високопреосвещенство Западноевропейския Митрополит Симеон и ставрофорен икономотец Иван Шумов, малко след 11 часа председателят на ДБУ Георги Иринков откри тържеството и даде думата на директора на българското училище Станислав Димитров, който говори за делото на славянските първоапостоли и за празника. Габриела Хаджикостова рецитира стихотворение, с което поздрави деятелите на културата и образованието, след което програма изнесоха ученици от българското училище. Последвалата богата фолклорна програма бе изпълнена с изпълнения на нашите танцови състави: Мартеница, Янтра и Росица, а благодарение на гостите на Българския културен институт в Будапеща - певецът от Русенската опера Венцислав Воденичаров и актьорът Марян Савов - програмата се разнообрази още повече.

Разбира се, гост на тържеството бе председателя на Управлението за национални и етнически малцинства д-р Тошо Дончев, който този път можеше да се наслади на празника като гост, а не като организатор. Особено впечатление направи препълнения салон, а също и евтиния бюфет, като за качеството на кебапчетата тази година почти нямаше забележки.

А.М.

Залавар

За да засвидетелстват своята признателност към делото на Светите братя, на 21 май в малката спретната църква на Залавар се събраха учениците от местното унгарско училище носещо името „Св. Кирил и Методий“, техните връстници от българското училище „Христо Ботев“ в Будапеща, официални лица от българска и унгарска страна, богомолци.

Обстановката е тържествена. Тя се подсилва и от това, че литургията се отслужи от представители на католическото, реформатско, евангелиско и източно-православно християнство. Митрополит Симеон и отец Иван Шумов изпълняват на славянски тържественото богослужение. Хорът на учениците от Залавар приглася на католическия свещеник. Накрая петимата свещенослужители заедно отслужиха благодарствена молитва с призив за мир и благоденствие между хората.

След това тържеството продължава на мястото, където се издига възстановеният неотдавна паметник на Светите братя край Залавар. Тук Митрополит Симеон и отец Иван Шумов извършват тържествено освещаване на паметника (новината за това бе поместена и във вестник „Непсабадшаг“ от 22 май). Следват стихотворения и песни на унгарски и български език, изпълнени от учениците, а „Върви, народе възродени“

децата изпълниха едновременно - нашите на български, а унгарчетата - на унгарски език. Венци пред паметника бяха поднесени от името на кметството на Залавар, Българското училище, Българското републиканско

самоуправление, Дружеството на българите в Унгария, Църковното настоятелство при нашия храм „Св. Кирил и Методий“ и Словенското малцинствено самоуправление.

Г.И.

Честване в XVIII район в Будапеща

На 28 май в културния дом „Бела Кондор“ в района, местното българско самоуправление организира честване на празника на славянската писменост и българската просвета и култура. Още отдалеч, пред централния вход, се виждаше голям надпис, посветен на празника, а фойето и залата на културния дом бяха украсени с български и унгарски знамена и приветствени надписи на български и унгарски език. Звучеше българска народна музика. Подредена е и изложба от копия на български икони, рисувани от Петър Петров.

Заместник-председателят на Българското самоуправление в XVIII район Марин Цанов откри с кратко слово тържеството и даде думата на Посланика на Република България в Унгарската Република г-н Христо Халачев. Той с топли думи приветства нашите сънародници и всички присъстващи, изтъкна значението на великото дело на Светите братя Кирил и Методий и благодари на унгарската държава за оказаната на българските самоуправления помощ. С приветствие към гостите се обърна и г-н Ищван Фейл, референт по малцинствените въпроси към местното кметство, който посочи, че с дейността си местните малцинствени самоуправления, в това число и българското, обогатяват и разнообразяват културния живот в района.

В последвалата култура програма публиката топло аплодира българското „Малко театро“, с постановката на Габриела Хаджикостова „Упражнение по другост“, а също и изпълнението на оркестър „Рила“ и Роза Банчева и танцовия състав „Мартеница“. Празненството завърши с извиле се в залата българско хоро и коктейл.

П.П.

Мишколц

В Мишколц тържественото почитане паметта на първоучителите започна в 11.00 часа на 29 май с полагане на венци пред на паметната плоча на носителя на наградата „Мункачи“, нашия сънародник художника Миклош Маджаров пред дома, където той живя и твори до кончината си през 1997 г. Присъстваха съпругата на художника, д-р Мария Николаева, представители на местното българско самоуправление, членът на Културната комисия на Българското републиканско самоуправление д-р Димитър Иринков, председателя на Българското самоуправление в Пейч Йордан Бонев и г-жа Клара Деметерне от българското самоуправление в Дебрецен и местни българи. Слово за празника и възпоменателни думи за Миклош Маджаров произнесе председателят на ДБУ Георги Иринков. Участниците положиха венци и пред паметната плоча на училището в квартал „Болгарфьолд“, където се е помещавало българското училище в Мишколц. Тук спомени за ученическите си години в това училище разказа инж. Коста Ганчев, след което в едно от помещенията на училището беше проведена кратка научна сесия. Доклади за българското присъствие в Унгария, единството на България и Унгария и други въпроси изнесоха д-р Лили Пенева, директор на Изследователския институт на българите в Унгария, д-р Петър Сотиров, лектор в университета в Дебрецен и Адриана Петкова.

В 16.00 часа тържеството продължи на фона на крепостта „Диошдьор“, където програма изнесоха танцовите състави „Янтра“ и „Росица“, които с изпълнението си пожънаха големи аплодисменти.

Г.И.

ДЕН НА МАЛЦИНСТВОТА В XI РАЙОН

Вече за трети път в XI район на Будапеща се проведе Ден на малцинствата, за пръв път с участие на българите, организирани от Българското самоуправление в района.

На 29 май празненството започна в 16.30 часа в Културния дом на XI район. Българите в района бяха представяни от художничката Миролюба Гендова с шест великолепни кар-

КЛУБ НА ПЕНСИОНЕРА

През месец април Дружеството на българите в Унгария подаде конкурс към Фонд „За националните и етнически малцинства“ с цел получаване на финансова подкрепа за организиране на Клуб на пенсионера. Това бе направено в съответствие с прозвучало на годишното събрание на дружеството искане за организиране на такъв клуб. През месец май Фондът съобщи на ДБУ, че подпомага организирането на клуба със сумата 120.000 форинта. Г-жа Верка Живкова се зае с привычната й енергия да организира програмата и ето, на 2 юни Клубът на пенсионера проведе своята втора редовна сбирка (на първата бе изнесена лекция за системата и целите на българските самоуправления, от председателя на Българското републиканско самоуправление Димитър Цуцуманов). Разбира се, на 2 юни сбирката бе посветена на Деня на Ботев. Гост на Клуба този път беше актрисата Габриела Хаджикостова, която прочете стихотворения на Дамян Дамянов, посветени на великия български поет-революционер и национален герой. Стана и въпрос, че в Унгария на няколко обществени места има паметници на Христо Ботев, които членовете на клуба ще издирят и направят достойние на всички.

Гост на сбирката на клуба бе и майката на Габриела Хаджикостова, известната българска

тини, а за доброто настроение на публиката се погрижиха танцовият състав „Мартеница“ с ръководител Левенте Дели и певицата Роза Банчева. След концерта, даден отсъстави на 8-те малцинства в района отзвучите за българското представяне бяха отлични. В приветствията си кметът на района д-р Каталин Юхош и председателят на Управлението за национални и етнически малцинства д-р Тошо Дончев изказаха своето искрено задоволство от инициативата на

малцинствените самоуправления за провеждане на Ден на малцинствата в района. Гости на тържеството бяха и зам. председателя на Българското републиканско самоуправление Петър Петров, председателя на Столичното българско самоуправление Владимир Енчев и много гости от другите български самоуправления в Будапеща и българи от района. Българското посолство бе представено от първи съветник г-н Емил Гендов.

Илия Маринов

ПОЗДРАВЛЕНИЯ ЗА „МАРТЕНИЦА“

На 14 май в библиотеката на Българския културен дом се събраха членовете на танцовия състав „Мартеница“, да представят пред интересуващите се Голямата награда на Международния фолклорен фестивал в Палма де Майорка, спечелена от тях за втори път през април т.г. Разказът на ръководителя на състава Левенте Дели, превеждан и допълван от Данчо Мусев, бе слушан с интерес от при-

състващите: посланика на Република България в УР Христо Халачев и дипломати от посолството, председателя на Българското републиканско самоуправление Димитър Цуцуманов и други членове на самоуправлението, както и други гости. В приветствието си, преди да поднесе чудесна кошница с цветя на „Мартеница“, г-н Халачев каза: „Като ви гледам и слушам, мисля, че и аз трябва да стана член на „Мартеница“, а не посланик, защото вие сте истински посланици на България в света“.

оперетна примадона Лиляна Кисьова.

В 11 часа членовете на Клуба се присъединиха към поднасящите венци пред паметника на Христо Ботев в двора на Българския културен дом, където Верка Живкова и Христо Дачев

поднесоха венец от името на Клуба.

За повече информация за програмата и дейността на клуба се обръщайте към Верка Живкова или в секретариата на Българския културен дом.

П.П.

Из живота на българите в Унгария

ВЕНЦИ ЗА ГЕРОИТЕ

След издигането на паметника на Христо Ботев пред Българския културен дом в Будапеща стана хубава традиция, всяка година на 2 юни и ние, българите в Унгария да отдаваме почит към падналите за свободата на родината български герои, както това правят десетилетия наред в България. На 2 юни в 11 часа във фоайето на Българския културен дом, под таблото с имената на дарителите се събраха членове на Управителния съвет на ДБУ, на Българското републиканско самоуправление и Столичното

българско самоуправление, членове на Църковното настоятелство, и разбира се,

Посланика а РБ в Унгария г-н Христо Халачев, Роза Банчева като представител на Българския културен институт и ученици и учители от българското училище, водени от неговия директор Станислав Димитров. След няколко уводни думи, произнесени от председателя на ДБУ Георги Иринков, гостите поднесоха венците на признателността пред паметника на Ботев.

За информация на нашите читатели, поднасянето на венци е открито за всеки, но за него не се изпращат специални покани.

А.М.

ДЕЦА И РОДИТЕЛИ

От Владимир Калицов

15 май 1999 г. 9 часа сутринта. Дъжд се лее. Идват ли? Всички ли ще дойдат, сега, когато вали? Нали ще тръгнем? Опитвам се да отговоря на тези невъзможни въпроси, които задава дъщеря ми.

Е, точността не е присъща на българина. Автобусът е вече тук (поискахме го на заем от българското училище, за което благодарим), но шофьорът няма да дойде с нас. Това не е проблем, някой от бащите ще кара. Ставаме все повече. Децата „превземат“ автобуса, родителите се опитват да се събудят с кафе в ресторанта. Идват леля Ани и Данчо.

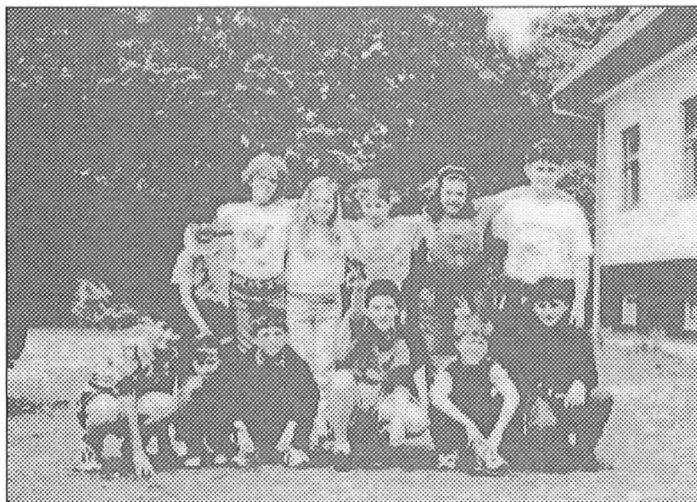
Тръгваме.

На празненството за Микулаш през 1997 г. Ана Салаи и Данчо Мусев внезапно обявиха, че набират деца за младежкия танцов състав „Янтра“. На обявения ден се записаха 20-25 деца. Тогава бяха едва 7-8 годишни. Тези деца трябваше да обикнат музиката и танца на българите. Направиха го. Вече година и половина децата редовно посещават репетициите всеки четвъртък в Българския

културен дом. А дядовците, бабите, родителите...? Репетициите на децата, всички приблизително на еднаква възраст, се правят отделно от тези на „Янтра“. На първата си изява пред публика, в културен дом „Алмаши“ получават и име: „Росица“. Оттогава са излезли на сцена вече 10-15 пъти, в културен дом „Алмаши“, в „Петьофи чарнок“, в Халастелек и, разбира се, почти винаги на празненствата на Дружеството на българите в Унгария. Плодовете от работата започват да узряват. Децата умеят все повече неща, държат се все по-свободно на сцената.

Идеята за една екскурзия се роди през есента миналата година. Благодарение идеята и постоянството на един дядо -

Иван Цървулджиев - родителите организираха екскурзия до „Мадяр кут“. През този майски ден родителите играха футбол заедно с децата, имаше състезания по бягане, рисунка и различни игри. Благодарение на Леля Ани и Данчо децата станаха истински приятели и сплотен състав. Нас, родителите пък направиха щастливи. Не се боим и за това, как ще се представят децата на международния фестивал в Албена, в който ще вземат участие през септември. Има само още някои проблеми с финансирането. Това не е като да организирах една екскурзия. Но дотогава може да стане чудо и участието на децата във фестивала да стане важно не само за родителите. Нали за всички е важно да запазим българщината в Унгария?

А ето и имената на членовете на „Росица“: Виктория Танева, Зита Молнар, Недка Димитрова, Кристина Агот, Теодора Калицова, Марина Тютюнкoва, Николета Владова, Николета Сотирова, Живко Ангелов, Иванчо Розалинов, Иван Новаков, Начо Фико, Роберт и Арон Прегардт и Янош Маринов.

От страница 1

ЗАБЕЛЕЖИТЕЛЕН ЮБИЛЕЙ НА УНГАРСКАТА СЛАВИСТИКА

От Елвира Катуш

150 години от създаването на славистиката като научна дисциплина в Унгария - да се чества такъв юбилей е авторитетно дори и за славянска страна. Когато през миналата година споменах в България за приближаващата годишнина, българските ми колеги се изненадаха от дългогодишната история на нашата славистика.

В Унгария нуждата от славистични изследвания се появява, когато учените започват да се занимават с речниковия фонд на унгарския език. Оказва се, че в унгарския език има много голям брой славянски заемки, например: szerda, asztal, vacsora.

Унгарците живеят в славянско обкръжение - сред днешните

ни съседи има пет славянски страни. Трудовете на унгарските слависти Оскар Ашботи Янош Мелих, които са титуляри на Катедрата по славянски филологии през първата половина на XX век, са цитирани във фундаментални изследвания по история на българския език от видни български учени - Беньо Цонев, Стефан Младенов. Кирил Мирчев пък цитира Ищван Книежа, който е автор на монографията „Славянски заемки в унгарския език“. Янош Мелих става член на Българската академия на науките.

От нашите съвременници член на Българската академия на науките е проф. Петер Кирай, чиято 80-годишнина чествахме през миналата година. Големи са заслугите към българското историческо езикознание на проф. Имре Х. Тот от университета в град Сегед.

Славистични изследвания днес се правят не само в Университета „Лоранд Йот-

вош“. Славистиката се развива в университети и във висши учебни заведения в много градове на страната - Сегед, Печ, Ниредхаза. Дори и в новосъздадения католически университет има изследователи по проблеми на славистиката.

Освен изследователската работа, голямо значение има преподавателската дейност в споменатите вече университети и висши училища, както и в институтите в град Байа и Кечкемет за преподаватели и детски учителки.

Завършилите студенти не винаги стават учители. Във висшите училища ние подготвяме преводачи (за устен превод, за превод на художествена литература и пр.), културни дейци, някои студенти стават журналисти и други.

Славистични сборници редовно излизат в споменатите центрове, също така и периодични списания: „Студия Славика“, издание на Унгарската академия на науките. Не излизат толкова редовно, но в световната славистика са известни и такива издания като: „Дисертационес Славике“ от Сегед, „Славика“ от Дебрецен, „Студия Славика Савариенция“ от Сомбатхей. Днешните слависти достойно продължават делото на своите предшественици.

С това се обяснява ентузиазмът, с който започна организирането на юбилейна конференция от катедра по славянски филологии в университета „Лоранд Йотвош“ начело със своя титуляр проф. д-р Ищван Ньомаркаи. Но тъй като университетите и учените винаги са били бедни, обърнахме се към самоуправленията на славянските малцинства в Унгария, с молба да ни помогнат във финансово отношение. И тук е мястото да благодарим на Българското републиканско самоуправление за оказаната голяма финансова помощ.

Из живота на българите в Унгария

„ЯНТРА“ И „РОСИЦА“ - ДВЕ НОВИ ОГНИЩА НА БЪЛГАРЦИНАТА В УНГАРИЯ

От Данчо Мусев

Всички наши сънародници, които присъстваха на тържеството за 24 май в Българския културен дом видяха програмата на танцовите състави „Росица“, „Янтра“ и „Мартеница“. Тук използвам възможността, дадена от „Български вестник“, да представя живота и дейността на тези наши най-нови танцови състави. В статията си Владимир Калицов вече дава информация за „Росица“. В допълнение съобщавам, че нови деца в тази възрастова група (7-12 години) могат да се запишат в състава,

репетициите са всеки четвъртък от 17.30 до 19.00 часа.

Младежкият състав „Янтра“ е основан преди около 3 години и в момента има 20 члена. Репетициите се провеждат също в Българския културен дом, във вторник и четвъртък от 19.00 до 21.00 часа.

В художествената работа на двата състава - по наша покана - всяка година за десет дни участват специалисти от България. Тази година през месец април ни гостуваха бившите хореографи на Държавния ансамбъл „Филип Кутев“ Кая и Христо Иванови, които направиха за нас две нови постановки и направиха разбор на досегашната работа на съставите. „Янтра“ и

„Росица“ са поканени за участие във фестивала „Добруджа пее и танцува“, който ще се проведе в началото на м. септември в Албена. През месец октомври планираме да проведем самостоятелна фолклора вечер на двата състава в Българския културен дом.

Обръщам се към всички български родители, живеещи в Унгария, които имат желание техните деца да научат добре да играят българските хора и да станат членове на двата състава, да заповядат на някоя от нашите репетиции през месец юни. За повече информация и връзки се обръщайте към Данчо Мусев на телефон:

06-209-555-334.

ПОЧИНА ТОДОР РИЗОВ КАЛИЦОВ

От Пенка Чангова

В Дружеството и Културния дом бе назначен за секретар в 1959 година след това управител, директор и повече от 30 години беше между нас в българската колония, за съжаление в негово лице загубихме големия българин сънародник, общественик и приятел.

Както всеки и той имаше две лица. Едното лице беше Дружеството, организацията, културната работа, домът, ресторанта и хотела със стопанските трудности в абсолютна цялост, към това трябва да се прибави и недостатъчния персонал. По това време Културния дом беше толкова беден, че той трябваше да работи дълго без заплата. Бавно, бавно трудностите бяха преодоляни, но въпреки това той много дълго беше и управител, и портиер, и нощен пазач, труд без почивка, без сън, а туристите идваха и през деня и през нощта, по всяко време. Естествено преумората се отрази на здравето му, трябваше да отиде в санаториум.

С назначението му в домът се прекрати дейността на хотел „зелена поляна“, в църковния двор или в някоя градина. В дома всеки изпаднал намираще подслон. Дълги години домът беше в истинския смисъл „Аврамов дом“. Който можеше да плати 30-те форинта, плащаше, който не можеше преспиваше безплатно. По-късно дойдоха Елена Карова и Иван Байчев и тримата продължиха огромната непосилна работа.

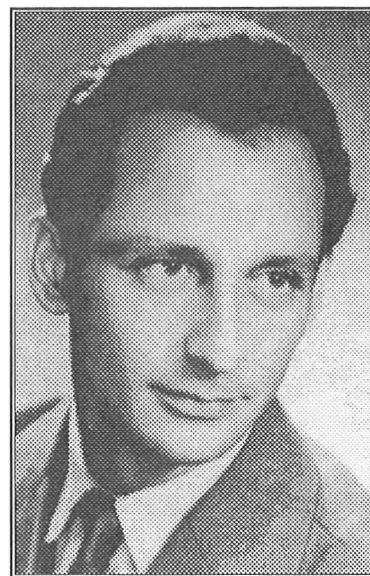
Стопанските въпроси тъй уреждаше, като че бяха част от семейните му разходи. За него рационалността, пестеливостта в стопанската дейност бяха най-важното начало. Всеки филлер трябваше да отиде там където трябва, който работи със обществени финансови средства икономията трябва да ръководи отчетника, по-важна е отколкото в семейството. Това твърдо спазваше. При него точността, прецизността и коректността бяха на високо равнище. И много трудно понасяше, ако към него някой несправедливо бе засвидетелствувал някакво съмнение, за каквото и да било. Особено когато изпълняваше инвеститорската длъжност (безплатно) при втората фаза на строежа на Културния дом. Строежа се извърши със български средства превеждани от Министерство на финансите. Дойде контролна комисия за проверка от Министерството и то през негово отсъствие, беше в България (аз го замествах) и какво намериха? Абсолютен ред, който ги възхити, а 5 филлера бяха повече в касата, а той нямаше специално финансово образование.

Другото лице на Тодор Калицов е човекът, неговата богата душевност и емоционалност, подтисната от безкрайна скромност и затвореност. Познавам го от тежките му години преди да дойде в дома като танцьор в студентската танцова група, като певец с кадифен тембър не го познавам като поет, защото не ми даде творчеството си, да прочета стиховете в които е бил „цял“-казва сестра му.

Три дни преди да се раздели със живота, помолих сестра си, да вземе листи молив и издиктувал чудно стихотворение с голяма дълбочина, което ми прочете. Тя го отнесе в София - неговата лебедова песен.

Към всеки беше, ако не напълно то отчасти с известна резервираност, не обичаше бързите решения, бързите преценки, никъде не тръгваше с „голяма кошница“.

Спокойно го причислявам към мъдрите, затворени с богата душевност и голям патриотизъм български възрожденци.

ПОЛИТИЧЕСКА АКТИВНОСТ

В нов съвместен документ с България Европейската комисия отбелязва, че въпреки косовската криза икономическата програма у нас твърдо се изпълнява и ще продължи да се изпълнява.

Това каза на 2 юни в специално интервю за БТА Джоли Диксън, директор по международните въпроси във Втора Генерална Дирекция на Европейската комисия. Той бе на двудневно посещение в България за финализиране на разговорите по документа "Съвместна оценка на средносрочните приоритети на икономическата политика на Република България".

По думите на г-н Диксън провежданата в България политика е напълно правилна и отговаря на ситуацията, създадена от войната в Косово.

Еврокомисарят поясни, че в съвместния документ не се обсъжда косовската криза и последиците за България. "Съзнаваме обаче, че косовската криза има негативен ефект върху вашата икономика и целия регион. Това което все още не знаем е, какъв е размерът на този ефект, тъй като кризата не е свършила", каза още еврокомисарят.

"Пълното изпълнение на средносрочните икономически приоритети, залегнали в новоизготвената съвместна оценка между България и ЕС със сигурност ще приближи датата, в която страната ще стане член на евросъюза", заяви Джоли Диксън.

Документът представлява средносрочна програма с изпълними и количествени параметри, които да позволят постигането на разумен икономически растеж през следващите години, обясни г-н Диксън.

Съвместната оценка ще бъде подписана официално на 8 юни в Брюксел от финансовия министър Муравей Радев и комисаря по финансовите въпроси Ив Тибо дьо Силги.

Според Диксън основното послание в документа е

едновременно да се осъществяват структурните реформи и да се постигне още солиден прогрес в стабилизирането на икономиката.

Еврокомисарят обобщи така основните икономически приоритети, очертани в съвместния документ - продължаване на напредъка в бюджетната политика в рамките на валутния борд; продължаване на приватизацията и останалите аспекти на структурната реформа; изграждане на среда, в която пазарната икономика може да расте и да става по конкурентноспособна.

Г-н Диксън информира, че страната ни ще получи преди края на тази година обещаните от ЕК 100 милиона евро в подкрепа на платежния баланс. Точната дата на превеждането на средствата зависи от новия европарламент, каза г-н Диксън.

Той оцени като отлично сътрудничеството с българските власти по създаването на документа за съвместната оценка. Днес (2 юни) се състояха заключителните разговори в министерството на външните работи с българската делегация, водена от зам.-финансовия министър Митко Радев. България е третата асоциирана страна, с която ЕК подготвя подобен документ.

ПРОДЪЛЖАВА РАЗСЛЕДВАНЕТО НА УБИЙСТВОТО НА АНДРЕЙ ЛУКАНОВ

МВР и министърът Богомил Бонев гледат оптимистично на перспективите за разкриване на убийството на бившия премиер Андрей Луканов през 1996 г., отбелязват вестниците, като цитират изявления на министър Бонев.

Министър Бонев е потвърдил съобщения в пресата, че двамата арестувани миналата седмица предполагаеми руски наемни убийци са заподозрени за убийството на Луканов, пише "Сега" наред с други издания.

Шефът на следствието Бойко Рашков категорично се

разграничил от посочените твърдения, пише "Новинар".

Хора от "могъщата някога" охранителна фирма ВИС-2 подозират, че арестуваните са убили през 1995 г. шефа им Васил Илиев, се казва в статия на "24 часа".

ИНЦИДЕНТ В МОНТАНА

Няма нарушаване на българското въздушно пространство при инцидента с падналата днес ракета в Монтанско

На 2 юни около 15 часа в близост до село Говежда, Монтанско е бил чутилен взрив. Веднага към мястото са се отправили екипи на РДВР - Монтана и Гражданска защита, които на около километър в хълмовете западно над селото открили кратер с дълбочина около 2 метра и диаметър 6 метра. На мястото са намерени останки от ракета. При първоначалния оглед в две от намерените малки части от ракетата са открити част от надписи на кирилица. При инцидента пострадали и материални щети няма. Предстои оценка на експерти от Министерство на отбраната, след която окончателно ще се определи вида на ракетата. В същото време, когато е бил чути силния взрив в близост до село Говежда, ПВО на ВВС е засякла две цели във въздушното пространство над Димитровград, Югославия. Няма нарушаване на българското въздушно пространство.

ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ

139,8 млн. долара са преките чуждестранни инвестиции за първото тримесечие

Общата стойност на преките чуждестранни инвестиции през първото тримесечие на тази година е 139,8 млн. щ.д., в това число чрез приватизация 45,9 млн. щ.д., което представлява една четвърт от общия обем на инвестициите през миналата

Новини от България

година. Това стана ясно днес на редовната пресконференция в Агенцията за чуждестранни инвестиции. За сравнение през първото тримесечие на миналата година цифрите са съответно 56,1 млн. щ.д. и 15,2 млн. щ.д. Председателят на Агенцията за чуждестранни инвестиции Илиан Василев подчерта, че изненадващо високите стойности на преките чуждестранни инвестиции през първото тримесечие на тази година показват тяхната стабилност извън приватизацията, въпреки кризата в Косово. Добър пример в това отношение е увеличението на капитала на МЕТРО, Германия с 57,3 млн. щ.д. за същия период. Икономическата ситуация и възможностите за инвестиране в България са били представени на Първия международен инвестиционен панаир на нововъзникващите пазари "ЕМА 1999" в Женева, съобщи още г-н Василев на пресконференцията. Инвеститорският интерес е бил привлечен от приватизацията на военно-промишления комплекс, от възможностите за инвестиции в нефтената и газовата индустрия, тютюневата и хранителната промишленост, туризма и винарството. Постигната е договореност за получаване на постоянна информация от Комисията за бежанци към ООН за търгове за различни стоки и услуги, които организацията ползва в своите мисии, и в които могат да участват сериозни български фирми. Договорено е и взаимодействие по данъчната проблематика за външните инвестиции със Световната асоциация на агенциите за инвестиции.

ЧЕСТВАНИЯ ЗА ДЕНЯ НА БОТЕВ - ПОКЛОНЕНИЕ

Да се вrechем, че ще водим борбата на поколението си така, както Ботев е водил своята борба, призова вчера кметът на София Стефан Софийски. Той произнесе слово пред паметника на Христо Ботев в Борисовата градина на церемония по повод 123-ата годишнина от смъртта на поета-революционер.

На поклонението, организирано вече пета година от фондация "Христо Ботйов" със Столичната община, президентът Петър Стоянов и кметът Софийски положиха венци пред паметника на Ботев. Венци и цветя бяха поднесени от името на председателя на Народното събрание Йордан Соколов и на министър-председателя Иван Костов. Президентът Стоянов положи букет цветя и пред паметника на Васил Левски.

Паметта на поета и борец за свободата на България почетоха наред с много граждани ученици и преподаватели от софийския строителен техникум "Христо Ботев". Председателят на фондация "Христо Ботйов" Боян Ботйов връчи на отличник от техникума стипендия за следващата учебна година. Тази година с нея бе удостоена четвъртокурсничката Дима Котева.

■ ■ ■

Топовни салюти разтърсиха в 4 сутринта вчера Врачанския балкан и възвестиха началото на всенародното поклонение, което за 98-ми път събра патриотични българи за преклонение към героите.

В подножието на величествения обелиск, издигнат през 1937 година на място "видно, лично, достойно и близо до последното сражение", Негово високопреосвещенство врачанският митрополит Калиник отслужи панихида в памет на загиналите за свободата на България.

Сред множеството Ботеви поклонници са и близо 600-те участници в 53-я национален туристически поход "По пътя на Ботевата чета". Преди два дни с тях президентът Петър Стоянов измина 12-километровата отсечка от "Милин камък" до "Речка".

На връх "Околчица" вчера дойдоха вицепрезидентът Тодор Кавалджиев, заместник-председателите на Народното събрание Иван Куртев и Благвест Сендов, депутати, представители на политически и обществени организации, на държавната администрация, армията и духовенството.

Тук бе и единственият жив

наследник на Ботев Боян Ботйов, председател на общобългарската фондация "Христо Ботйов".

За единството между веруюто на Христо Ботев и гениалното му революционно и поетично дело говори вицепрезидентът Тодор Кавалджиев.

Войводата организира 200 момчета от различни краища на поробената родина, за да тръгнат след него по славния, но страшен пътна борбата. Накара ги, макар и за няколко дни, да повярват в сладката магия на свободата, а след това да положат и костите си за нея. И накара Европа и света да разберат, че България заслужава да бъде свободна, че народът ни заслужава свободата си, каза в словото си Тодор Кавалджиев.

ГЕРМАНИЯ - БЪЛГАРИЯ - КОСОВО

"Бяхме единодушни, че трябва да се направи всичко възможно на базата на принципите на Г-8 и международната общност да се постигне завръщането на бежанците", заяви германският външен министър Йошка Фишер след срещата си с българския външен министър Надежда Михайлова в Бон на 3 юни. Според него това е решаващо не само поради морални причини, но и заради сигурността и стабилността в региона. Надежда Михайлова също определи завръщането на депортираните косовски албанци като най-важното и неподлежащо на съмнение условие, защото за да има стабилност и сигурност не е достатъчно само да няма война.

Според Фишер двамата външни министри са обменили важна информация за консултациите в Бон между финландския президент Марти Ахтисаари, руския пратеник Виктор Черномирдин и заместник държавния секретар на САЩ Струоб Талбот. За нас България е и остава фактор на стабилността в региона и вярваме, че тя ще играе значителна роля в пакта за стабилност, заяви германският

външен министър. Според него точно България показва успешен път чрез демократизация и икономически реформи.

Фишер определи двустранните отношения като отлични. Стремим се да постигнем най-високата степен на качество в тези отношения, каза той. По време на разговора е станало дума и за АЕЦ "Козлодуй", която по думите на Фишер "създава грижи". Надежда Михайлова заяви, че България е за съвместни усилия при решаването на този въпрос и подчерта дейността на създадената работна група.

Според българския външен министър успешното прилагане на валутния борд в България може да се използва в следвоенното възстановяване и от други държави в региона. Михайлова потвърди, България е за непроменяемост на границите на Балканите и заяви, че една покана за започване на преговори с Европейския съюз по време на финландското председателство ще бъде най-важният сигнал на международната общност.

Надежда Михайлова отрече твърдението, че се готви някакво споразумение на България с НАТО за включване в евентуална сухопътна операция. "България изяви желание да участва в мироподдържаща операция преди започването на въздушни удари. Ние изразяваме и препотвърждаваме желанието си да вземем участие в мироопазващи сили след подписването на мирно споразумение със съгласието на Белград. Друг тип споразумение не е коментирано", каза тя. На въпрос за участието на Германия в евентуална сухопътна операция Йошка Фишер отговори, че това не е тема в Германия.

По-рано вчера Надежда Михайлова разговаря с председателя на ХДС Волфганг Шойбле. Сред срещата Шойбле заяви: "Имаме голям спект към ясното и решително поведение на българското правителство по отношение на Косовската криза. Ако има

поука от тази криза, то тя е, че трябва решително да придвижим напред разширяването на Европейския съюз и НАТО." Според него България може да бъде модел за региона със стабилността, реформите и толерантността си.

Приносът, който България може да даде за осъществяването на пакта за стабилност, бе тема и на разговор с Гернот Ерлер, заместник председател на фракцията на управляващата ГСДП в Бундестага. България има много интересен опит, каза Ерлер, който допринесе за подобряване на макроикономическата ситуация. Целта трябва да бъде постигането на такива резултати за целия регион чрез пакта за стабилност. В този смисъл България може да служи като практически модел, посочи той.

СДС - МЕСТНИ ИЗБОРИ

В промените на избирателния закон няма да влязат предложения за централна регистрация на предизборните коалиции и за избор на кметове в един тур. Това съобщи заместник-председателката на СДС Екатерина Михайлова след вчерашното заседание на Националния изпълнителен съвет на партията.

СДС приема предложенията на партньорите си в ОДС, които настояват за запазване на двата тура при избор и за регистриране на коалициите на общинско ниво, обясни Михайлова. Според нея така отговорността за изборите ще легне главно върху местните структури, а не върху централните ръководства на партиите в ОДС.

Според заместник-председателя на СДС Евгений Бакърджиев при възприетите от партньорите в ОДС позиции, текстовете на промените ще бъдат оформени много бързо. Той прогнозира, че законопроектът вероятно ще бъде внесен в Министерския съвет до средата на юни. В следващите

дни Бакърджиев ще съгласува конкретните текстове с политическите партньори на СДС в правителството.

Финансирането на местните избори трябва да става поотделно от всички, които издигат кандидати, смятат от СДС. След като ще има различни конфигурации по места, то съставните части на коалициите ще се грижат сами за финансирането на своята кампания, посочи Муравей Радев. Където СДС участва в коалиция, той ще се грижи за финансирането, но по никакъв начин не може да бъде задължен да прави това за други конфигурации, заяви той.

Според Муравей Радев финансирането по места ще свали огромен товар от гърба на СДС, който винаги е бил в основата на финансирането на предизборните кампании на коалициите, в които участва. Той уточни, че фондация "Втора победа" няма да се занимава пряко с финансирането на местните избори тази година.

Още не са окончателно уточнени позициите по другите предложения за промени в избирателния закон, съобщи Евгений Бакърджиев в отговор на въпрос. Според него трябва да има намаление на броя на общинските съветници. Подобно становище изрази и от Демократическата партия, каза Бакърджиев. По неговото мнение забраната кметовете да се кандидатира за трети мандат е излишно ограничение.

Нямам информация дали има други кандидатури за кмет на София, освен тази на Стефан Софийански, която бе издигнатата от ръководството на СДС - София, съобщи Евгений Бакърджиев. Вчера приключи срокът за номиниране на кандидати за кметове и общински съветници от СДС за столицата. Според данните досега кандидатите за общински съветници в столицата са около 250, съобщи Бакърджиев. Той уточни, че обобщените данни ще бъдат готови в петък.

Важни телефонни номера

Дружество на българите в
Унгария: 216-6560
Хотел „Рила“: 216-1621
Ресторант „Царевец“: 216-1797
Българското републиканско
самоуправление: 216-4210
Посолство на Република
България: 322-0836, 322-0824
Български културен институт:
269-4246
Българско училище: 269-5280
Български православен храм „
Св.св. Кирил и Методий“: 215-0039
Авиокомпания „Балкан“:
317-1818

Български вестник

Месечно издание на
Българското републиканско
самоуправление в Унгария

Отговорен издател:

Димитър Цуцуманов,
председател на Българското
републиканско самоуправление

Редакция:

Отговорен редактор:
Александър Марков
Техническо оформление:
Огнян Кожухаров
редактор: Петър Петров
Излиза с материалната подкрепа
на Столичното българско
самоуправление.

Печат: „Феникс“

Адрес на редакцията:
Szerkesztőség:
1093 Budapest, Lónyay u. 41.
Tél: 216-4210

A Bolgár Országos
Önkormányzat hivatalpaja
a Fővárosi Bolgár Önkormányzat
támogatásával
Felelős kiadó: Czuczumanov Dimiter,
a Bolgár Országos Önkormányzat elnöke

Szerkesztőség

Markov Alexander, felelős szerkesztő
Ognjan Kozsuharov,
tördelő szerkesztő
Petar Petrov,
olvasószerkesztő
ISSN 1416-3098

Bolgár Hírlap

НОВИ ЦЕНИ В РЕСТОРАНТ „ЦАРЕВЕЦ“

Но този път не увеличени, а намлени, и шкембе чорба има даже. Едно от първите неща, с които се захвана новият зам. директор на Българския културен дом Иван Каназирев бе проверка на калкулациите на ястията в ресторанта. Както г-н Каназирев каза за български вестник: „Направи ми впечатление, че българите от общността не посещават ресторанта и това се дължеше предимно на високите цени, които не бяха в съответствие с категорията на ресторанта. Трябваше да пригодим нашите

цени към категорията и джоба на хората - това е изискване на пазарната икономика“. Ето и няколко примера за новите цени: досегашна порция от 3 кебапчета струваше 580 форинта, от сега порциите ще бъдат от 5 кебапчета и ще струват 440 форинта. Мусаката става 420 форинта, кавърмата - 480 форинта, порция кюфтета и пържоли - 360 форинта, шопската салата от 380 става на 180 форинта, тараторът - от 220 слиза на 140, а новост са печените чушки, пълнени със сирене за 420 форинта.

Добър апетит!

ВТОРА СРЕЩА НА БЪЛГАРИТЕ В УНГАРИЯ

В Халастелек местното българско самоуправление, добило смелост след успеха през миналата година, за втори път организира Среца на българите в Унгария. Празникът започва още от сутринта на 12 юни. Отново ще има богата културна програма, спортни състезания и забавни игри за децата, рисунка на асфалт, и сериозни разговори - конференция за дейността на българските самоуправления, която е открита за всички. Празненството се покреля от местното кметство, от Българското републиканско самоуправление, от Столичното българско самоуправление и от Фонд „За националните малцинства“. Заповядайте в Халастелек на 12 юни. Очакваме всички българи и техните приятели!

Бюро на „Груп“

за продажба и
резервации на автобусни
билети по маршрута
София-Будапеща-София

**1061 Будапеща,
бул. „Андраши“ 14.,
Тел./факс: 332-1941**

За подробна информация
се обръщайте към
Милена Банчева
и Роза Банчева

! Важно!

за Автобуса до Поликраище
В пътуването е включена
екскурзия до Плевен
с посещение
на „Панорама“ (Körkép)

Информация на Авиокомпания „Балкан“

Бюрото на авиокомпания
„Балкан“ в Будапеща
съобщава, че от 28 март 1999
г. има съвместни полети с
авиокомпания „Малев“ 5
пъти седмично по маршрута
София-Будапеща със
самолети „Боинг“.

Тръгване от Будапеща:
понеделник, 17.20, събота,
12.25, вторник, сряда и петък:
13.05. Предлагаме изключо-
чително ниски цени: 35.400
форинта за отиване и
връщане! За полетите в
понеделник и събота предлагаме
намаление за пенсионери

За подробна информация се
обръщайте към бюрото на
„Балкан“ в Будапеща, V район,
ул. „Парижи“ 7., Тел.: 317-1818

ХРАМЪТ-ПАМЕТНИК „СВ. АЛЕКСАНДЪР НЕВСКИ“

От Петър Петров

Една от забележителностите на българската столица безспорно е храмът-паметник „Св. Александър Невски“ Преди 75 години, през 1924 г. той е тържествено осветен и открит. Историята на неговото изграждане обаче започва далеч преди тази дата.

Идеята за изграждането на паметника, като признателност към освободителката на българския народ от турско иго - Русия, принадлежи на видния български политик и държавник Петко Каравелов, която той издига на учредителното събрание във Велико Търново през 1879 г. Тогава обаче не се стига до конкретно решение и въпросът отново се поставя за разглеждане в Народното събрание през следващата година, което постановява храмът да бъде построен не във Велико Търново, а в столицата София. През 1881 г. се обявява и всенародна подписка за събиране на средства за строежа, избира се официална централна комисия и се приема основният камък да бъде положен на 19 февруари 1882 г. (денят на Освобождението по стар стил).

Проектът бил възложен на руския архитект И. Богомилов, но изграждането се забавило поради ред важни събития: Съединението, Сръбско-българската война, детронирането на Батемберг и пр. Междувременно архитектът Богомилов починал и проектът бил възложен на друг руски архитект и художник - А. Померанцев в сътрудничество с български архитекти - П. Момчилов и Й. Миланов, като вместимостта на храма била увеличена от 1200 на 5000 души. Така на 4 август 1904 г. строежът започнал, като за целта избрали най-високото място в центъра на столицата и продължил 8 години. Избухва обаче Балканската война, после Първата световна война и официалното откриване става чак през 1924 г.

За младата българска държава, а и за времето си, това е било едно голямо начинание, което погълнало и не малко средства.

Българското население се отнесло към тази задача с истинско патриотично чувство и жертвоготовност, за което с право може да се каже, че то е дело на целия български народ.

Храмът е истинска галерия на българското живописно изкуство. В неговото изписване участват 33 български художника, между които А. Митов, И. Мърквичка, П. Клисуров, Н. Петров, Ц. Тодоров, Н. Маринов и др., а също 20 руски хуфожника, като Кисельов, Васнецов, Савински и др., които рисуват общо 179 сцени и 82 икони върху платно. Камбанарията е висока 52 метра и в нея са

окачени 12 камбани, най-тежката от които е 12 тона, а най-леката - 7 килограма. Те били привездени в действие от трима души и звънът им се чувал до 30 километра. Храмът е забележителен и като инженерен замисъл и изпълнение. В него например е осъществена първата на Балканите отоплително-вентилационна уредба, която се използва и до днес, и която е разположена извън сградата (с подобно техническо решение е и системата на Унгарския парламент). Отопление има дори и в куполите, които са двойни, така, че между двойните стени може да влезе човек за поправка на отдушниците. Над централния вход, отвън, е поставена мозаична икона на патрона на храма - Св.

Александър Невски (имало е предложение храмът да носи името на Св. Кирил и Методий, но надделява първото наименование).

Вътрешната архитектурна украса на храма е друго бележито творение на изкуството. Многобройните капители колони, колонки, фризове, арки и др. са изработени от най-качествени мрамори от Италия, Индия, Бразилия, Персия, Мароко и др. и със своята игра на форми и ритми, цветовете и блясък оказват върху посетителя забележително въздействие. Колоните например на архиерейския трон са от кафяв

персийски мрамор, а тези на царския трон - от малахит от Мароко, като и двата са покрити с алабастър от Индия. Централният иконостас е изработен от бял италиански мрамор, с жълто-кафяви отсенки, а колоните му са от бразилски оникс. Интересно е, че зеленият цокъл е от изкуствен мрамор, дело на италиански майстор, който не е разкрил на никой рецептата на изработването му, и който мрамор и до днес не може да се отличи по блясък от естествения.

Храмът-паметник „Св. Александър Невски“ е наистина забележително постижение на българската архитектурна и инженерна мисъл и живопис и с право се нарежда между най-ярките църковни и културни паметници.